

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY- VLASTIVEDA

NÁZOV PREDMETU	VLASTIVEDA				
VZDELÁVACIA OBLASŤ	Človek a spoločnosť				
STUPEŇ VZDELANIA	ISCED 1				
VYUČOVACÍ JAZYK	slovenský				
FORMA ŠTÚDIA	denná				
ROČNÍK	1.-4. roč. ZŠ				
POZNÁMKA	povinný predmet				
DÁTUM POSLEDNEJ ZMENY					
ČASOVÁ DOTÁCIA					
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Spolu
iŠVP	0	0	1	2	3
iŠkVP	0	0	0	0	0
Spolu	0	0	1	2	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda v 3. a 4. ročníku má osobité, nezastupiteľné postavenie vzhľadom na význam v utváraní predstáv o bezprostrednom mieste života žiakov (priestorový aspekt) a historickom období, v ktorom žijú (časový aspekt). Svojím zameraním má za cieľ podnecovať, motivovať žiakov na rozprávanie o danej téme (či už na základe vlastných skúseností, podľa obrázka a i.) a v čo najväčšej miere využívať heuristický rozhovor a zážitkové učenie.

Vlastivedné – motivačné poznávanie začína v 1. a 2. ročníku (prvouka) spoznávaním okolia školy a bydliska a postojmi k spoločnosti, pokračuje v 3. ročníku (Moja obec) a končí vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku).

Vlastiveda v 3. ročníku (Moja obec) je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmami z vlastnej obce (okolie školy) v časových premenách jednotlivých ročných období (aj s aspektom starostlivosti o bezpečnosť a zdravie). Nezastupiteľná je vlastivedná vychádzka, ktorá má motivačno-heuristický charakter. Vybrané témy, napr. orientácia v okolí školy, sa

odporúča realizovať formou pozorovania mimo triedy, ak sú na to možnosti. Delí sa na spoznávanie miestnej krajiny (jednoduchá práca s nákresemi) a orientáciu v čase (plynutie kalendárneho a školského roka, významné sviatky počas roka, tradície a i.). Na ne nadväzuje rozprávanie o doprave, o pamätihodnostiach. Osobitá pozornosť sa venuje pozorovaniu, skúmaniu prírody, jej zložiek, ale rovnako aj pamiatok v okolitej krajine.

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Tieto cesty sa realizujú prostredníctvom „výletov“ od Tatier k Dunaju, od Dunaja k Hornádu, od Hornádu po Dunajec. Výlety po Slovensku sú zamerané na zážitkové (názorné) spoznávanie regiónov. Dôraz je na práci s mapami, príbehmi a ilustráciami. Mapy použité v 3. a 4. ročníku sú zamerané a prispôbené vyučovaniu vlastivedy. Každý zemepisný názov z textu nájdú žiaci na mape, obrázku aj kresbe. Používajú sa veľmi jednoduché mapy, ktoré pri ústnom, či písomnom preverovaní vedomostí pomáhajú žiakom (nič sa neučia naspamäť). Základ tvorí „Čítanie mapy – prstom po mape“ a prerozprávanie príbehov podľa obrázkov.

CIELE A OBSAH PREDMETU

Žiaci:

- skúmajú, pozorujú a bádajú v kraji, v ktorom žijú,
- porozprávajú o svojej obci (mesto, dedina – o krajine svojho okolia) a určia jednotlivé prvky – časti svojej obce,
- orientujú sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov,
- rozlišujú primerane vzťahy a väzby prírodného a spoločenského charakteru vo svojej obci, doma i v škole,
- použijú poznatky zo svojich pozorovaní a skúseností,
- identifikujú a odlišia, čo vytvorila príroda a čo človek,

- rozprávajú o premenách prírody počas roka (vyhľadajú v kalendári významné dni),
- ukážu na mape (prispôsobenej vlastivede v 4. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a iné,
- opíšu (pomocou obrázkov) pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia,
- prerozprávajú obsah povesti podľa výberu,
- porozprávajú o významných historických udalostiach,
- vedia čítať mapu a rozprávať podľa ilustrácií a fotografií
- vypátrajú pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska,
- porovnávajú jednotlivé oblasti so svojou obcou.

ORGANIZAČNÉ METÓDY A FORMY

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá má byť účelná a má sa využívať funkčne. Dôležité je rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier.

Podľa vlastného uváženia s ohľadom na podmienky danej triedy si učiteľ **vyberá** priebežne vo všetkých ročníkoch a aplikuje tieto formy, metódy a prostriedky:

- **Formy:**
 - skupinová práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy)
 - frontálna, hromadná práca
 - práca vo dvojiciach
 - individuálna práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy)
 - práca s knihou
 - práca s modelmi
 - práca s doplnkovým textom
 - analýzy ukážok, práca s IKT
 - výtvarné spracovanie

- **Metódy:**
 - motivačné: brainstorming, výmena názorov, didaktické hry m. rozhovor, m. rozprávanie, m. demonštrácia, m. výzva, pochvala
 - expozičné: výklad, vysvetľovanie, vyučovací rozhovor, prednášky, demonštrácia pohybu, činnosti, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, prezentácia, práca s ukážkami
 - fixačné: skupinová diskusia, diskusia, rozprávanie
 - diagnostické a klasifikačné: m. pozorovania žiakov, klasifikačné metódy, slovné hodnotenie, ústne písomné, praktické skúšanie, did. testy, rozbor žiackych písomných prác

 - slovné- vysvetľovanie, popis, rozprávanie, dialogické- rozhovor, beseda, problémová metóda, heuristická metóda
 - názorné- demonštrácia, pozorovanie, modelovanie
 - praktické- projekčná činnosť, praktické práce, didaktické hry, práca s CD, internetom
 - logické- analytická, syntetická, analyticko- syntetická, indukčná, deduktívna, genetická, dogmatická

KOMPETENCIE ŽIAKA

• Komunikatívne a sociálno- interaktívne spôsobilosti

Žiak na konci štvrtého ročníka vie/dokáže:

- vyjadrovať sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania,
- dokázať určitý čas sústredene načúvať, triediť informácie, pamätať si dôležité fakty,
- reprodukovať a interpretovať prečítaný alebo vypočutý výklad,
- popísať konkrétny objekt, historickú osobu, historickú udalosť,
- vyjadrovať sa stručne, zrozumiteľne a výstižne, nezabúdať na dôležité fakty,
- štylizovať svoju ústnu odpoveď,
- osvojovať si grafickú a formálnu úpravu písomných prejavov,
- spracovávať písomné textové informácie (osnova,) príprava na vlastné učenie,
- orientuje sa, získavať, rozumieť a aplikovať rôzne informácie, posúdiť ich význam v osobnom živote ,
- vyhľadávať a využívať nové informácie pri riešení zadaných úloh a tém,
- uplatňovať ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumieť rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokazuje na ne adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využívať technické prostriedky medzi osobnej komunikácie,
- chápať význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti,

- kriticky hodnotiť informácie /časopis, internet, kronika/
- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom, aby každý každému porozumie,
- pochopiť a osvojiť si metódy informačnej a komunikačnej technológie včítane možnosti učenia sa formou on-line,
- oboznámiť sa s motivačnými vzdelávacími programami, ktoré sú zamerané na riešenie problémov a poskytovanie prístupných príležitostí pre celoživotné vzdelávanie, ktoré vytvára možnosť virtuálnej komunikácie medzi lokálnymi komunitami.

- **Intrapersonálne a interpersonálne spôsobilosti**

- Žiak na konci štvrtého ročníka vie/dokáže:**

- významne sa podieľať na stanovení zodpovedajúcich krátkodobých cieľov, ktoré smerujú k zlepšeniu vlastnej výkonnosti,
- vedieť samostatne predkladať jednoduché návrhy a projekty, formulovať, pozorovať, triediť,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- rozhodovať o princípoch kontrolného mechanizmu na hodinách vlastivedy,
- rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť, sebaopoznanie, sebadôveru a reprodukčné myslenie,
- primerane rozdeľovať jednotlivé kompetencie pri skupinovej práci pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- pri práci s modernou pracovnou technológiou /PC, Notebook, fotoaparát.../ niesť zodpovednosť za bezpečnosť pri práci s ňou,
- samostatne pracovať a zapájať sa do práce kolektívu, riadiť jednoduchšie práce v menšom kolektíve, niesť zodpovednosť aj za prácu druhých,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- stanovovať si ciele a priority podľa svojich osobných schopností, záujmov, pracovnej orientácie,

- plniť úlohy smerujúce k daným cieľom formou využívania sebakontroly, sebaregulácie, sebahodnotenia a vlastného rozhodovania,
- overovať získané poznatky, kriticky posudzovať názory, postoje a správanie druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom.

- **Schopnosť tvorivo riešiť problémy**

- Žiak na konci štvrtého ročníka vie/dokáže:**

- získavať samostatným štúdiom všetky nové informácie z oblasti Vlastivedy o Slovensku, obci, blízkom okolí,
- zhodnotiť význam rozmanitých informácií, samostatne zhromažďovať informácie o obci, vytriediť a využiť len tie, ktoré sú pre objasnenie problému najdôležitejšie,
- vedieť vybrať vhodné postupy a dodržiavať ich, (napríklad orientácia v priestore),
- poskytovať ľuďom informácie (oznamovanie, rozprávanie, vyučovanie),
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.

- **Podnikateľské spôsobilosti**

- Žiak na konci štvrtého ročníka vie/dokáže:**

- realizácie a vyhodnocovanie projektov,
- rozvíjať u žiakov komunikatívne schopnosti, asertivitu, kreativitu a odolnosť voči stresom,
- poznať princípy odmeňovania a oceňovania aktívnych a tvorivých žiakov,
- uplatňovať priebežnú kontrolu a diagnostiku v písomnom i ústnom prejave,

- využívať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť primerane kritizovať, ale aj znášať kritiku od druhých pri ústnom a písomnom prejave
- pri skupinovej práci ovplyvňovať druhých a koordinovať ich úsilie, rýchle sa rozhodovať a prijímať opatrenia,
- pri skupinovej a samostatnej práci rešpektovať právo na omyl ale aj zodpovednosť,
- mať zodpovedný postoj k svojmu ďalšiemu vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného učenia,
- sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie výsledkov svojho učenia zo strany učiteľov a spolužiakov,
- pri skupinových prácach, pri komunikácii robiť aj nepopulárne, ale správne opatrenia a rozhodnutia,
- pri dramatizácii životných situácií, historických udalostí chápať podstatu a princíp podnikania, mať predstavu o základných ekonomických, osobnostných a etických aspektoch podnikania.

- **Spôsobilosť využívať informačné technológie**

Žiak na konci štvrtého ročníka vie/dokáže:

- zoznámiť sa s rôznymi druhmi výučbových počítačových programov vo Vlastivede a využívať ich pri upevňovaní a osvojovaní vedomostí a zručností,
- vyhľadávať vhodné informačné zdroje a potrebné informácie aj na internete, využiť ich vo Vlastivede,
- komunikovať elektronickou poštou, využívať prostriedky online komunikácie,
- evidovať, triediť a uchovávať informácie o obci, Slovensku tak, aby ich mohol využívať pri práci aj na inom predmete /IFV/,
- chrániť informácie pred znehodnotením alebo zmanipulovaním – priradením si vlastného hesla,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov, kriticky pristupovať k získaným informáciám a byť mediálne gramotný.
- vedieť, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

- **Spôsobilosť byť demokratickým človekom**

Žiak na konci štvrtého ročníka vie/dokáže:

- uvedomuje si a rešpektovať, že telesné, citové, rozumové i vôľové zložky osobnosti sú rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajú,
- konať zodpovedne, samostatne a iniciatívne pri samostatnej i skupinovej práci,
- poznať a rešpektovať, že neexistuje iba jeden pohľad na svet ,akceptovať názor spolužiakov,
- uvedomuje si, že rozhodnutia ktoré vykonajú jednotlivci alebo členovia skupiny, budú mať vplyv na prítomnosť a budúcnosť,
- chápať pojmy spravodlivosť, ľudské práva a zodpovednosť, aplikovať ich v predmete Vlastiveda,
- byť tvorivý, primerane kritizovať, jasne sa stavať k problémom, rýchlo sa rozhodovať, byť dôsledný, inšpirovať druhých - dramatizácia,
- uvedomovať si vlastnú kultúrnu, národnú a osobnostnú identitu, pristupovať s toleranciou k identite druhých,
- uznávať tradície a hodnoty svojho národa, chápať jeho minulosť i súčasnosť v európskom a svetovom kontexte / napr. dodržiavaním ľudových zvyklostí/,
- podporovať hodnoty miestnej, národnej, európskej a svetovej kultúry a mať k nim vytvorený pozitívny vzťah, zapájať sa do kultúrnych podujatí v rámci obce, reprezentovať školu na okresnej a regionálnej úrovni v rôznych žiackych aktivitách.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prácou s obsahom vlastivedy v primárnom vzdelávaní, ktorý je naplnený emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a dojmov z krajiny, v ktorej žije, poskytnúť žiakom možnosť rozvíjať sebareflexiu, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené

prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľovanie. Prostredníctvom modelových situácií, diskusií a hier umožniť žiakom pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti, potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu.

Environmentálna výchova

Prostredníctvom poznávania krás obce, mesta, Slovenska viesť žiakov k pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami, vzťahom človeka k životnému prostrediu, k citlivému vnímaniu a hodnoteniu konania ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu. Poskytnúť žiakom prostredníctvom skúmania krás rodiska mnoho príležitostí na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia, vzťahu k zvieratám, prírode, okoliu.

Mediálna výchova

Poskytnúť žiakom možnosť uvedomiť si, s ktorými médiami prichádzajú každodenne do kontaktu, ako na nich vplývajú, uvedomiť si ich pozitívny vplyv, ako aj ich nebezpečenstvá. Umožniť žiakom formovanie vlastného názoru na médiá a ich posolstvá, na základe poznania, interpretácie, hodnotenia a tvorby jednoduchých mediálnych produktov. Viesť žiakov k adekvátnemu zaobchádzaniu s médiami a ich produktmi (efektívne využívať PC programy a internet vo voľnom čase, aktívne pracovať s detskými časopismi, vyhľadávať aktuálne informácie).

Multikultúrna výchova

Prostredníctvom obsahu predmetu učiť žiakov vnímať rozdielny život ľudí v jednotlivých kultúrach. Súčasťou vlastivedy je spoznávanie minulosti, vzácných predmetov, ktoré nám vypovedajú o živote našich predkov, ale aj významných osobností. Vnímať, spoznávať a vytvoriť si kladný vzťah ku krajine, v ktorej žiak žije, je hlavnou úlohou primárneho vzdelávania.

Dopravná výchova

Prostredníctvom orientácie v obci, meste viesť žiakov k pochopeniu funkcie dopravy, formovať mravné vedomie a správanie sa žiakov v zmysle zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke. Rozvíjať u žiakov vyjadrovanie vlastných názorov na uplatňovanie zásad

bezpečného správania sa v cestnej premávke a vyhodnocovanie situácií z hľadiska bezpečnosti.

Ochrana života a zdravia

Poznávaním svojej krajiny v jednotlivých ročných obdobiach s dôrazom na starostlivosť a bezpečnosť o zdravie, vytvárame predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Poznávaním najvýznamnejších a najatraktívnejších častí regiónov (tieto môžu byť realizované prostredníctvom modelových výletov) vedieme žiakov k skúmaniu reálneho sveta, v ktorom sa žiak bezprostredne pohybuje. Je to blízke alebo menej vzdialené okolie domu, školy, obce alebo regiónu, v ktorom žiak žije. V krátkosti to môžeme nazvať ako objavovanie reálneho sveta žiakmi v určitom čase a priestore, vzájomné ovplyvňovanie sa človeka a prírody. Práve čas a priestor sú chápané ako základné kategórie spoločenského života, ktorými si ľudia môžu odovzdávať svoje informácie.

Prostredníctvom povestí, rozprávania historických príbehov prostredníctvom obrázkov umožňujeme žiakom spoznávať históriu Slovákov v istom časovom slede. Človek aj príroda sa mení v čase, a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu, ale aj celej vlasti musí byť spojené s poznaním histórie.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Určité vlastivedné poznávanie začína už v detstve, v priestore a okolí dieťaťa, ktorý sa vyznačuje množstvom zaujímavých vecí, kde dieťa získava odpoveď na množstvo otázok. S tým úzko súvisí aj poznávanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, v ktorej žije.

MEDZIPREDMETOVÉ VZŤAHY

Vyučovanie vlastivedy je úzko späté s ostatnými vyučovacími predmetmi, ktoré spolupôsobia pri vytváraní správnych vlastivedných vedomostí a zručností napr .slovenský jazyk a literatúra vedie žiakov k rozvíjaniu komunikatívnej kompetencie, rozvíja čitateľskú gramotnosť, hudobná výchova učí poznávať piesne a skladateľov v danom regióne, výtvarná výchova zase umelcov a ich výtvarné diela, etická výchova sa zameriava na pestovanie úcty a dobrých vzťahov, matematika ozrejmjuje sled udalostí, s ktorými sa žiaci zoznamujú ako aj ostatné spoločenskovedné a prírodovedné predmety.

Celkovo vyučovanie vlastivedy vedie k rozvíjaniu takých funkcií ako sú - funkcia komunikatívna, kognitívna, reprezentatívna a estetická, ktoré vedú k uceleným vedomostiam žiaka.

HODNOTIACI SYSTÉM ŽIAKOV V PREDMETE

- Pri hodnotení a klasifikácii vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.
- Hodnotenie bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe.
- Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu.
- Žiak je z predmetu skúšaný ústne, písomne alebo prakticky najmenej štyrikrát v polročnom hodnotiacom období. Použijú sa adekvátne metódy (didaktické testy, päťminútovky, samostatné práce, pracovné listy, písomné práce, výstupné práce) a prostriedky hodnotenia (klasifikácia, pochvala – ústna, písomná....).
- Pri celkovom hodnotení žiaka v predmete musí prevažovať počet známok z ústnej odpovedi nad písomnými.
- V rámci výstupov zohráva vo väčšine prípadov najdôležitejšiu úlohu vlastná tvorba žiaka. Súčasťou tohto skúšania je i ústne skúšanie, kedy sa posudzuje miera osvojenia vedomostí a ich následné využitie.

- Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Nekomparujeme výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého žiaka podľa jeho schopností. Výkon žiaka je hodnotený vzhľadom na jeho možnosti. Snahou každého učiteľa je pozitívne hodnotenie, ktoré má veľký motivačný charakter.
- Rozlišujeme hodnotenie začlenených (integrovaných) a bežných žiakov.
- Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka.
- Termín na vykonanie písomnej skúšky, ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môže žiak robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru.
- Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní.
- Keďže ide o klasifikovaný predmet, výsledným hodnotením žiaka je známka, aj keď sa využíva i slovné hodnotenie.
- Vyučujúci klasifikuje iba prebrané a precvičené učivo. Pri klasifikácii používa platnú klasifikačnú stupnicu. Vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka.
- Písomné práce a ďalšie druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok. Písomné práce sú oznámené vopred. Pravidelným rozvrhnutím hodnotiacich činností zabráni preťažovaniu žiaka. Písomné práce archivuje do konca príslušného školského roka.
- Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známkami.
- Pri kontrolných prácach sa využíva stupnica percentuálneho hodnotenia.

Percentuálne hodnotenie
100% - 90% =1
89% - 75% = 2
74% - 50% = 3
49% - 25% =4
24% - 0% =5

- Priebežné ústne skúšanie frontálne- slovne z jednotlivých tematických celkov
- Priebežné ústne skúšanie individuálne- klasifikácia známkou z jednotlivých tematických celkov
- Pracovné listy, praktické písomné cvičenia, päťminútovky, aktívna účasť na hodine- slovné hodnotenie, klasifikácia známkou
- Prezentácia samostatných prác podľa tematických celkov- klasifikácia známkou a podľa stanovených kritérií
- Projektové úlohy k vybranej téme- slovné hodnotenie, klasifikácia známkou podľa vopred stanovených kritérií

Stupeň klasifikácie	Klasifikačná stupnica Opis kritérií	Poznámka
1	<p>Žiak spĺňa kritériá na vynikajúcej úrovni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je iniciatívny a tvorivý vo vyjadrovaní, uplatňuje vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu, • dokáže vyjadriť veku primerané postoje (vkus, názor, spolupráca, individualita) , • ovláda vedomosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni, • preukazuje veku primerané mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie, vedomostí a zručností a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií, • preukazuje vedomosti z oblasti VLA primerané edukačným úlohám, • porozpráva, zreprodukuje prečítaný text o Slovensku, slovenských mestách, prírode, histórii Slovenska, obci,človeku, zdraví....., • ovláda pojmy a definície z oblasti VLA, správne, plynulo a bez chýb sa vyjadruje na danú tému. 	<p>proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych daností žiaka</p>
2	<p>Žiak v podstate spĺňa kritériá prvého stupňa hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je samostatný, iniciatívny a tvorivý, robí drobné chyby z nepozornosti. Vyjadruje sa plynulo s občasnými menšími nedostatkami, v písomnej podobe sa vyjadruje správne s občasným zaváhaním, • ovláda pojmy a definície z oblasti VLA, správne ,plynulo s menšími chybami sa vyjadruje na danú tému, • realizuje edukačné úlohy výborne, nechýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, rozširuje svoju flexibilitnosť, osvojuje si nové vedomosti z oblasti VLA, nepodlieha predsudkom a stereotypom. 	
3	<p>Žiak v podstate spĺňa kritériá prvého a druhého stupňa hodnotenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, robí chyby. Vyjadruje sa s nedostatkami, v písomnej podobe sa vyjadruje s podstatnými chybami, • ovláda pojmy a definície z oblasti VLA na dobrej úrovni, vyjadruje sa s chybami, nie vždy správne reaguje, • realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, 	

	nerozširuje svoju flexibilitu, slabšie si osvojuje nové vedomosti a zručnosti z VLA, podlieha predsudkom a stereotypom.	
4	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky v nových oblastiach, • Nevláda pojmy a definície z oblasti VLA, odpovedá s väčšími chybami. • Žiak realizuje edukačné úlohy podpriemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vedomosti a zručnosti, podlieha predsudkom a stereotypom. 	
5	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem o aktivity, neguje vyučovací proces. Nevláda učivo z VLA na predpísanej úrovni, má veľké nedostatky. 	používať stupeň len vo výnimočných prípadoch (napr. zámerné negovanie vyučovacieho procesu)

UČEBNÉ ZDROJE

- **Odborná literatúra:**

Vyučujúci volí výber učebníc vlastivedy, pracovných zošitov a doplnkovej literatúry na základe aktuálnej ponuky na trhu.

3. ročník

M. Kožuchová, CSc.,Mgr. R. Matúšková, Mgr. M. Šimunková : Vlastiveda pre 3.roč. ZŠ- učebnica, pracovný zošit

4. ročník

M. Kožuchová, CSc., Mgr. R. Matúšková, Mgr. M. Šimunková : Vlastiveda pre 4.roč.ZŠ- učebnica, pracovný zošit s priloženou všeobecno-geografickou mapou Slovenska

- **Webové stránky:**

www.zborovna.sk

www.interaktivnaskola.sk

www.infovekacik.sk

www.bezkriedy.sk

- **Didaktická technika a materiálne výučbové prostriedky:**

- Počítač, notebook, CD - prehrávač, dataprojektor, Interaktívna tabuľa
- Obrazový materiál, modely, textový materiál, posluchové nahrávky, DVD, CD, plagáty, edukačné CD, PowerPoint prezentácie
- Výukové CD, atlasy, mapy, plány miest

OBSAH VZDELÁVANIA

3. ročník		
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja obec (33 hodín)	<ul style="list-style-type: none"> • Moja obec, miestna krajina, okolie školy, bydliska • Smer na sever (podľa poludňajšieho tieňa), svetové strany • Cesta do školy a bezpečnostné pravidlá pri ceste do školy • Znaky jesene, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu • Predkovia, dedina alebo mesto (aj s opisom) a jej obyvatelia • Znaky zimy, starostlivosť o zver v prírode • Zimné sviatky, pamätihodnosti • Významní rodáci, zmienky o obci a jej okolí v povestiach, piesňach, známe udalosti v obci, historické pamiatky v obci • Znaky jari, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, jaré práce • Veľkonočné sviatky a tradície, plán, mapa danej krajiny • Znaky leta, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, dozrievanie novej • Úrody, starostlivosť živočíchov o mláďatá, oddych a rekreácia počas letných prázdnin, starostlivosť o zdravie a bezpečnostné pravidlá počas 	<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napísať presný názov svojej obce (presnú adresu školy a bydliska), - zaradiť obec, kde býva, medzi mestá alebo dediny, - určiť smer na sever podľa poludňajšieho tieňa a identifikovať svetové strany v krajine, - orientovať sa v okolí školy a bydliska pomocou svetových strán a významných objektov v miestnej krajine, - porozprávať vlastnými slovami cestu do školy alebo zo školy domov, - opísať svoju obec (napr. aké domy, ulice – pozná, možno aj vymenovať, blízka rieka, park a iné), - zhotoviť jednoduchý nákres okolia školy a bydliska, - ukázať na mape Slovenska svoju obec, - identifikovať na mape Slovenska pohoria, nížiny, rieky a cesty (podľa farieb), - opísať spôsob života obyvateľov obce – iné v meste, iné na dedine, ako sa starať o svoje okolie, ako tráviť voľný čas, - charakterizovať zmeny vo svojej obci (v prírode) na jeseň a použiť pri tom vlastné pozorovania i skúsenosti (dĺžka dňa a iné), - porozprávať, ako si ľudia pripomínajú svojich predkov a priateľov (Pamiatka zosnulých) na jeseň, - zostrojiť časovú priamku vlastnej rodiny a rodinných príslušníkov, - charakterizovať zmeny vo svojej obci v zime (vlastné pozorovania), - vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi), - opísať druhy dopravy v obci (zopakovať si bezpečnosť na cestách), - opísať podľa náčrtu cestu do stredu obce (mesta, dediny), - určiť dve historické pamiatky vo svojej obci, - prerozprávať jednu povesť, pieseň, či báseň, ktorá sa viaže k obci alebo jej okoliu, - určiť, aké významné kultúrne a športové podujatie sa v obci konajú,

	letných aktivít <ul style="list-style-type: none"> • Časová priamka (vizualizácia času) 	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať zmeny v prírode na jar a použiť pri tom vlastné pozorovania a skúsenosti (zmeny v prírode, dĺžka dňa), - opísať činnosti ľudí na jar, - porozprávať o veľkonočných tradíciách v obci, - identifikovať zmeny v prírode počas leta a rozprávať o oddychu a rekreácii počas letných prázdnin, - vyhľadať informácie o svojej obci na internete a iných médiách, - interpretovať obrazový materiál o obci a jej obyvateľoch.
--	--	---

4. ročník		
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Slovensko (56 hodín)	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastivedná mapa Slovenska, znaky na mape a v legende, svetové strany na mape, poloha miestnej krajiny na Slovensku, význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape, kreslená mierka • Tatry, Nízke Tatry, Pieniny, Malá Fatra, Veľká Fatra, Poľana, Kremnické vrchy, Štiavnické vrchy, Slovenské Rudohorie, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina, Váh, Dunaj, Hron, Dunajec, Demänovské jaskyne, Domica • Listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy, TANAP • Pamiatky (UNESCO) Slovenska (Bardejov, Vikolíne, Banská Štiavnica s okolím, Spišský hrad a okolie, jaskyne Slovenského krasu, bukové lesy Východných Karpát, Levoča, drevené kostolíky) 	<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadriť vlastnými slovami, čo je mapa, - identifikovať znaky na mape (farby, tvary), - odmerať podľa nakreslenej (grafickej) mierky vzdialenosti na mape, - ukázať polohu Slovenska na mape sveta a Európy, - ukázať na mape Slovenska svoju obec, - porozprávať o ceste od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) – „Čítanie z mapy = prstom po mape“, - pátrať po obrazovom materiáli (internet, médiá) z cesty a interpretovať ho, - odlíšiť na ceste od Tatier k Dunaju tri známe pohoria a tri kotliny, - prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Tatier k Dunaju, - porozprávať o ceste od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí – „Čítajú z mapy = prstom po mape“, - prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Dunaja po Hornád, - opísať výlet od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš - „Čítanie z mapy = prstom po mape“,

	<ul style="list-style-type: none"> • Bratislava, Košice, Trnava • Bratislavský hrad, Devín, Trenčiansky hrad, Bojnický zámok a zoo, Dunaj, Nitriansky hrad, Žilina, Kysuce, Martin, Strečno, Orava, Oravský hrad a priehrada, Horehronie, Banská Bystrica, Zvolenský zámok, Spiš, Poprad, Prešov • Konštantín (Cyril) a Metod, Svätoplukove prúty, vpády Tatárov a Turkov, Mária Terézia, Ľudovít Štúr, prvá svetová vojna, Milan Rastislav Štefánik, Tomáš Garrigue Masaryk, druhá svetová vojna, samostatná Slovenská republika, naše štátne symboly 	<ul style="list-style-type: none"> - prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty po hradoch na východe Slovenska, - identifikovať päť najvýznamnejších kultúrnohistorických pamiatok Slovenska na mape, - vytvoriť zoznam desiatich prírodných divov Slovenska, - rozlíšiť pomocou mapy najvýznamnejšie cesty Slovenskom, - zistiť na obrázkoch, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), - vytvoriť plán cesty po Slovensku.
<p>Výlety po Slovensku – „Čítanie z mapy = prstom po mape (10 hodín)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objavné cesty po Slovensku 	<ul style="list-style-type: none"> - od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) - od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí - od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš